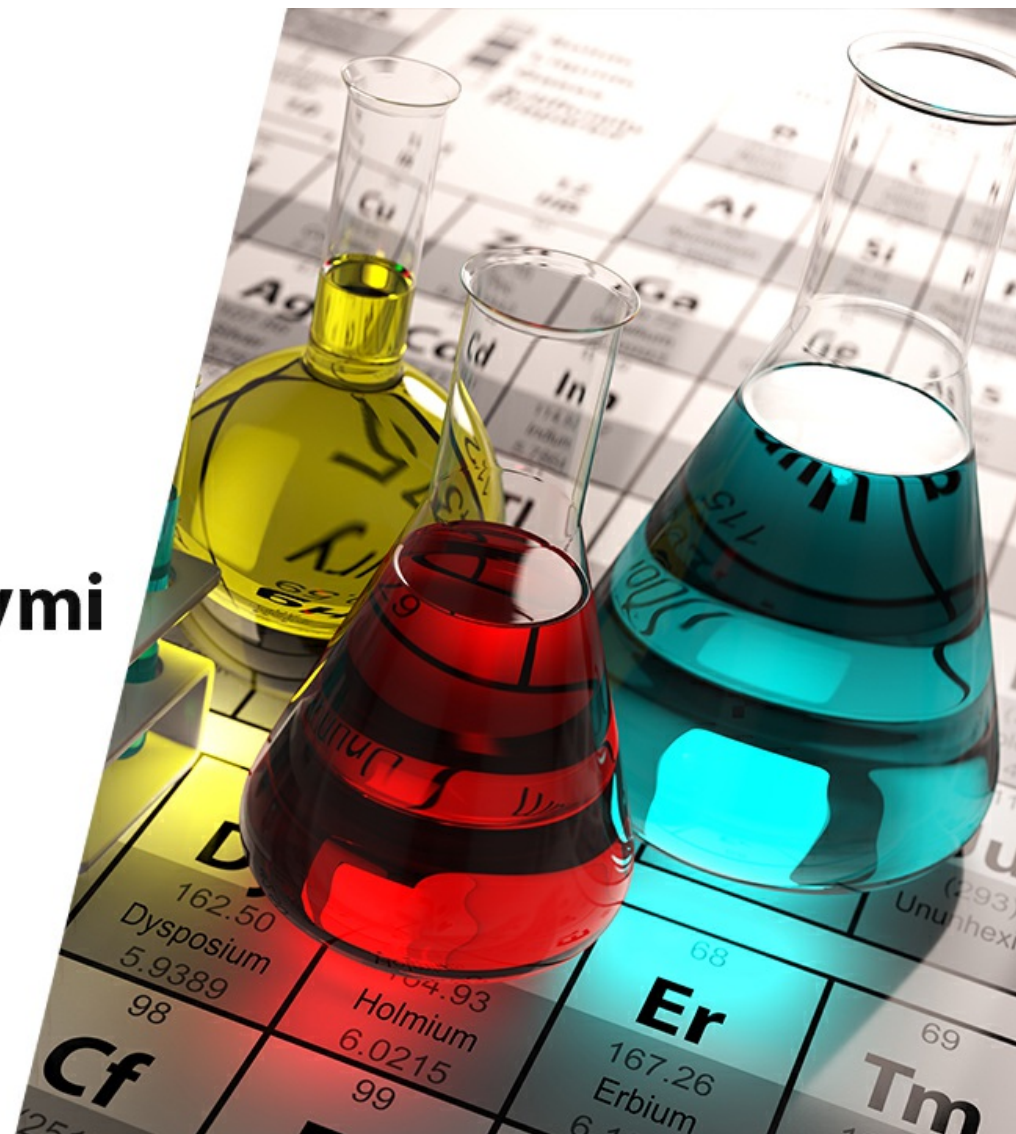
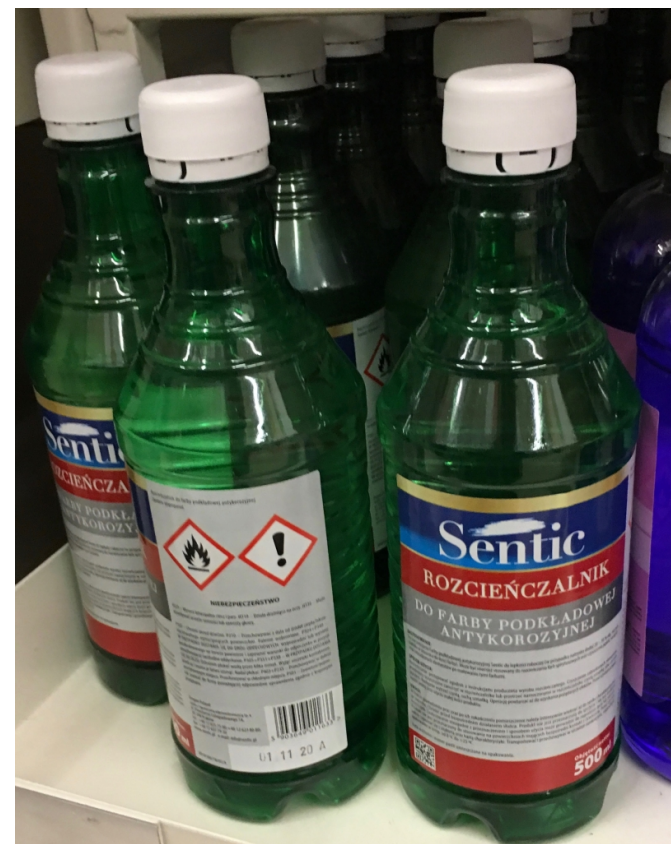

Bezpieczna praca z
substancjami łatwopalnymi

Wybrane pojemniki z substancjami ciekłymi zapalnymi stosowane w obrocie handlowym

Substancje ciekłe łatwopalne

Substancja ciekła łatwopalna jest to ciecz o temperaturze zapłonu nie wyższej niż 60°C

Substancje ciekłe łatwopalne klasyfikuje się do jednej z trzech kategorii zgodnie z tabelą

Kryteria dla substancji ciekłych łatwopalnych

Kategoria	Kryteria
1	Temperatura zapłonu < 23°C i początkowa temperatura wrzenia ≤ 35°C
2	Temperatura zapłonu < 23°C i początkowa temperatura wrzenia > 35°C
3	Temperatura zapłonu ≥ 23°C i ≤ 60°C ⁽¹⁾

(1) Do celów niniejszego rozporządzenia oleje gazowe, oleje napędowe do silników Diesla i lekkie oleje opałowe o temperaturze zapłonu ≥ 55°C ≤ 75°C można uznać za kategorię 3.

Elementy oznakowania dla substancji ciekłych łatwopalnych

Uwaga! Aerozoli nie klasyfikuje się jako substancji ciekłych łatwopalnych.

Klasyfikacja	Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 2
Piktogram GHS			
Zwrot wskazujący rodzaj zagrożenia	H224 Skrajnie łatwopalna ciecz i pary	H225 Wysoce łatwopalna ciecz i pary	H226 Łatwopalna ciecz i pary
Hasło ostrzegawcze	Niebezpieczeństwo	Niebezpieczeństwo	Uwaga
Zwrot wskazujący środki ostrożności Zapobieganie	P210 P233 P240 P241 P242 P243 P280		
Reagowanie	P303 + P361 + P353 P370 + P378		
Zwrot wskazujący środki ostrożności Przechowywanie	P403 + P235		
Zwrot wskazujący środki ostrożności Usuwanie	P501		

Rodzaje piktogramów stosowanych do oznakowania chemikaliów - zagrożenia dla zdrowia

Piktogram	Klasa i kategoria zagrożenia
	<p>Toksyczność ostra (droga pokarmowa, po naniesieniu na skórę, po narażeniu inhalacyjnym), kategorie zagrożeń 1, 2, 3</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Działanie uczulające na drogi oddechowe, kategoria zagrożenia 1 ✓ Działanie mutagenne na komórki rozrodcze, kategorie zagrożeń 1A, 1B, 2 ✓ Rakotwórczość, kategorie zagrożeń 1A, 1B, 2 ✓ Działanie szkodliwe na rozrodczość, kategorie zagrożeń 1A, 1B, 2 ✓ Działanie toksyczne na narządy docelowe – jednorazowe narażenie, kategorie zagrożeń 1, 2 ✓ Działanie toksyczne na narządy docelowe – powtarzane narażenie, kategorie zagrożeń 1, 2 ✓ Zagrożenie spowodowane aspiracją, kategoria zagrożenia 1
	<p>Stwarzające zagrożenie dla warstwy ozonowej, kategoria zagrożenia 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ działające drażniąco na skórę/oczy ✓ działanie uczulające na skórę, ✓ toksyczność ostra – kat. 4
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Działanie żrące na skórę, ✓ Poważne uszkodzenie oczu

Rodzaje piktogramów stosowanych do oznakowania chemikaliów - zagrożenia fizyczne

Piktogram	Klasa i kategoria zagrożenia
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niestabilne materiały wybuchowe ➤ materiały wybuchowe z podklas: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4 ➤ substancje i mieszaniny samo reaktywne – typy A, B ➤ nadtlarki organiczne – typy A, B
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gazy łatwopalne, kategoria zagrożenia 1 ➤ Aerosole łatwopalne, kategorie zagrożeń 1, 2 ➤ Substancje ciekłe łatwopalne, kategorie zagrożeń 1, 2, 3 ➤ Substancje stałe łatwopalne, kategorie zagrożeń 1, 2 ➤ Substancje i mieszaniny samo reaktywne, typy B, C, D, E, F ➤ Substancje ciekłe piroforyczne, kategoria zagrożenia 1 ➤ Substancje stałe piroforyczne, kategoria zagrożenia 1 ➤ Substancje i mieszaniny samonagrzewające się, kategorie zagrożeń 1, 2 ➤ Substancje i mieszaniny, które w kontakcie z wodą wydzielają gazy łatwopalne, kategorie zagrożeń 1, 2, 3 ➤ Nadtlarki organiczne, typy B, C, D, E, F
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gazy utleniające, kategoria zagrożenia 1 ✓ Substancje ciekłe utleniające, kategorie zagrożeń 1, 2, 3 ✓ Substancje stałe utleniające, kategorie zagrożeń 1, 2, 3

Rodzaje piktogramów stosowanych do oznakowania chemikaliów - zagrożenia fizyczne

Piktogram	Klasa i kategoria zagrożenia
	<p>Gazy pod ciśnieniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gazy sprężone • Gazy skroplone • Gazy skroplone schłodzone • Gazy rozpuszczone
	<p>✓ Substancje działające korodująco na metale, kategoria zagrożenia 1</p>

Rodzaje piktogramów stosowanych do oznakowania chemikaliów - zagrożenie dla środowiska wodnego

Piktogram	Klasa i kategoria zagrożenia
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ostre zagrożenie dla środowiska wodnego kat.1 ✓ Przewlekłe zagrożenie dla środowiska wodnego kat. 1, 2

Karty charakterystyki substancji niebezpiecznych

Substancje lub mieszaniny muszą posiadać Karty Charakterystyki, które informują o ryzyku związanym z ich stosowaniem. Karty takie powinny być opracowane zgodnie z ustalonym formatem.

Karta charakterystyki substancji niebezpiecznej lub mieszaniny niebezpiecznej zawiera:

- informacje o niebezpiecznych właściwościach substancji lub mieszaniny,
- zasady i zalecenia bezpiecznego stosowania substancji.

Osoba wprowadzająca do obrotu na terytorium UE substancję niebezpieczną lub mieszaninę niebezpieczną ma obowiązek bezpłatnego udostępnienia ich odbiorcy karty charakterystyki takiej substancji lub mieszaniny.

Podstawowe zasady używania i przechowywania materiałów pożarowo niebezpiecznych (w tym cieczy palnych o temperaturze zapłonu poniżej 55°C)

1. Na stanowisku pracy w zakładzie produkcyjnym utrzymywać ilość materiału pożarowo niebezpiecznego nie większą niż dobowe zapotrzebowanie.
2. Wszystkie czynności związane z wytwarzaniem, przetwarzaniem, obróbką, transportem lub składowaniem materiałów niebezpiecznych wykonywać zgodnie z warunkami ochrony przeciwpożarowej określonymi w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.
3. Zapas materiałów pożarowo niebezpiecznych przekraczający wielkość dobowego zapotrzebowania przechowywać w oddzielnym magazynie przystosowanym do takiego celu.
4. Materiały pożarowo niebezpieczne przechowywać w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu w następstwie procesu składowania lub wskutek wzajemnego oddziaływania.

Podstawowe zasady używania i przechowywania materiałów pożarowo niebezpiecznych (w tym cieczy palnych o temperaturze zapłonu poniżej 55°C)

3. Ciecze o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55 °C) przechowywać wyłącznie w pojemnikach, urządzeniach i instalacjach przystosowanych do tego celu, wykonanych z materiałów co najmniej trudno zapalnych, odprowadzających ładunki elektryczności statycznej, wyposażonych w szczelne zamknięcia i zabezpieczonych przed stłuczeniem.
4. Nie przechowywać materiałów pożarowo niebezpiecznych w pomieszczeniach piwnicznych, na poddaszach i strychach, w obrębie klatek schodowych i korytarzy oraz w innych pomieszczeniach ogólnie dostępnych, jak również na tarasach, balkonach i loggiach.
5. Nie magazynować materiałów niebezpiecznych pod ścianami budynku.

Przechowywanie cieczy łatwo zapalnych poza magazynami

W przypadku przechowywania cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 55°C (kategorie 1,2,3) w budynkach, w strefach pożarowych zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi dopuszczalne jest:

1. przechowywanie w jednej strefie pożarowej, zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi innej niż ZL IV oraz o przeznaczeniu innym niż handlowo-usługowe do 10 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 21 °C oraz do 50 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu 21–55 °C, a w mieszkaniach odpowiednio do 5 i do 20 dm³ cieczy;
2. przechowywanie w pomieszczeniach handlowo-usługowych cieczy o temperaturze zapłonu do 55 °C w takiej ilości, że gęstość obciążenia ogniowego stworzona przez te ciecze nie przekroczy 500 MJ/m²;
3. przechowywanie w pomieszczeniach handlowo-usługowych stanowiących odrębną strefę pożarową cieczy palnych w ilościach większych niż określone w punkcie 2, pod warunkiem spełniania przez te pomieszczenia wymagań techniczno-budowlanych dotyczących stref pożarowych produkcyjnych i magazynowych.

Przechowywanie cieczy łatwo zapalnych poza magazynami

W pomieszczeniach handlowo-usługowych ciecze palne powinny być przechowywane w szczelnych naczyniach, zabezpieczonych przed stłuczeniem, a ich sprzedaż należy prowadzić bez rozlewania.

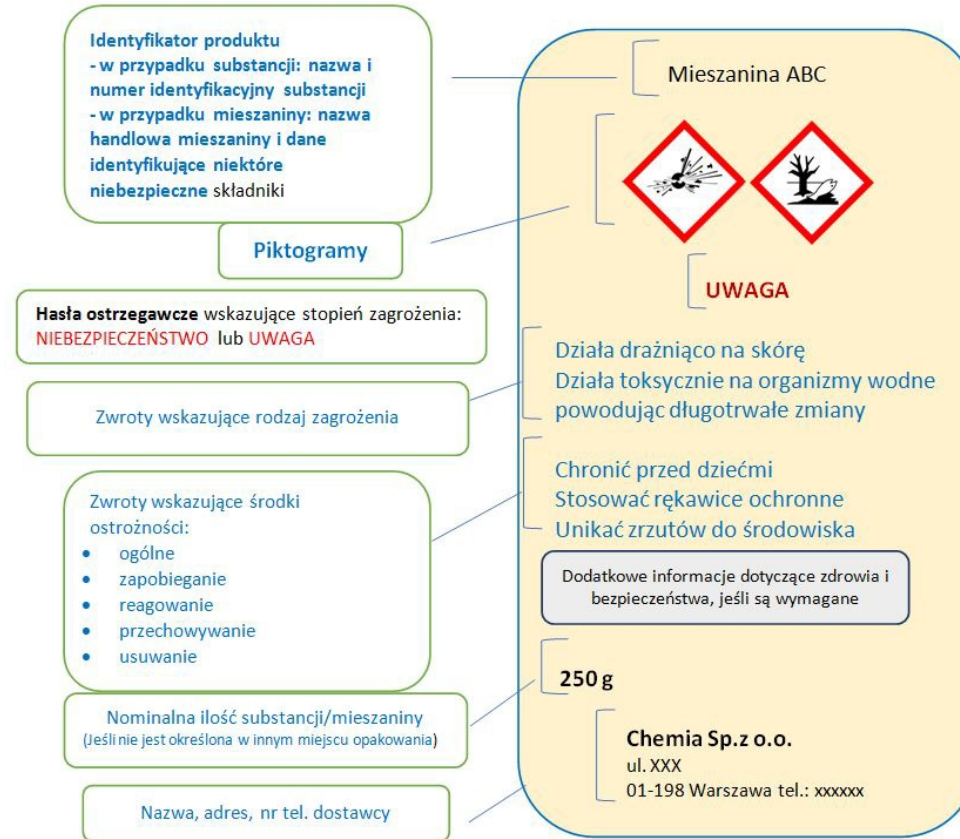
Przechowywanie cieczy łatwo zapalnych poza magazynami

Przechowywanie cieczy łatwo zapalnych – o temp. zapłonu do 100°C w garażach:

- a. powierzchni powyżej 100 m² jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy są niezbędne przy eksploatacji pojazdu i są przechowywane w jednostkowych opakowaniach stosowanych w handlu detalicznym;
- b. nie jest dopuszczalne przelewanie paliwa oraz napełnianie nim zbiorników paliwa w pojazdach;
- c. w garażach wolnostojących wykonanych z materiałów niepalnych o powierzchni do 100 m² jest dopuszczalne przechowywanie do 200 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 55°C;
- d. w innych garażach o powierzchni do 100 m² jest dopuszczalne przechowywanie do 20 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 21°C lub do 60 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu 21–100°C;
- e. ciecze powinny być przechowywane w naczyniach metalowych lub innych dopuszczonych do tego celu, posiadających szczelne zamknięcia.

Etykieta ostrzegawcza mieszaniny stwarzającej zagrożenie

Denaturat

Właściwości pożarowe denaturatu

- Nazwa handlowa: DENATURAT 92% obj.
- Wzór chemiczny: $C_2H_5OH + H_2O$ + dodatek ogólnego środka skażającego i fioletu krystalicznego
- NDS: 1900 mg/m^3
- Granice wybuchowości: 3–18% obj.
- Temperatura zapłonu: 18°C
- Temperatura samozapłonu: 425°C

Zagrozenie dla czlowieka :

- Wysoce latwopalna ciecz i pary (H225)

Zwroty wskazujace srodki ostrozności:

- Chronić przed dziećmi (P102)
- Przechowywać z dala od źródeł ciepła/iskrzenia/otwartego ognia/gorących powierzchni (P210)
- Przedsięwziąć środki ostrożności zapobiegające statycznemu rozładowaniu (P243)
- Przechowywać w chłodnym, dobrze wentylowanym pomieszczeniu. Stosować rękawice ochronne/odzież ochronną/ochronę oczu/ochronę twarzy (P403+P235)

Środki pierwszej pomocy w przypadku skażenia denaturatem:

- Wdychanie:
  - ułożyć w pozycji leżącej, zapewnić dopływ świeżego powietrza,
  - w przypadku wystąpienia takiej konieczności, wykonać sztuczne oddychanie i wezwać lekarza.
- Kontakt ze skórą
  - zdjąć zanieczyszczoną odzież
  - zmyć skażoną skórę dużą ilością wody
  - przy widocznym podrażnieniu skóry skontaktować się z lekarzem dermatologiem.
- Kontakt z oczami
  - usunąć ewentualne soczewki kontaktowe
  - przemyć oczy dużą ilością letniej wody przy szeroko odchyłonej powiece, chronić oko nieskażone,
  - w przypadku konieczności zapewnić pomoc lekarza okulisty.
- Połknięcie
  - podać dużą ilość wody do picia (1–2 szklanki)
  - u osoby przytomnej spowodować wymioty lub zastosować płukanie żołądka,

- przy poważniejszym zatruciu wezwać lekarza.

HEKSAN - Benzyna lekka obrabiana wodorem

Właściwości pożarowe heksanu

- **Nazwa handlowa: SZEROKA FRAKCJA HEKSANOWA,**
- **Nazwa:** Benzyna lekka obrabiana wodorem,
- **Granice wybuchowości:** 1,2–8.3% obj.,
- **Temperatura zapłonu:** <-23°C (-20°C),
- **Temperatura samozapłonu:** >223°C (>200°C).

Heksan to rozpuszczalnik stosowany w:

- produkcji kosmetyków samochodowych,
- przetwórstwie tworzyw sztucznych,
- elektronice,
- produkcji klejów,
- do ekstrakcji tłuszczów w zakładach tłuszczowych.

HEKSAN - Benzyna lekka obrabiana wodorem

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia:

- Wysoce łatwopalna ciecz i pary (**H225**);
- Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią (**H304**);
- Działa drażniąco na skórę (**H315**);
- Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy (**H336**);
- Podejrzewa się, że działa szkodliwie na płodność lub na dziecko w łonie matki (**H361**);
- Może spowodować uszkodzenie narządów w następstwie długotrwałego lub powtarzanego narażenia (**H373**);
- Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki (**H411**).

Zwroty wskazujące środki ostrożności:

- Przed użyciem zapoznać się ze specjalnymi środkami ostrożności **(P201)**;
- Przechowywać z dala od źródeł ciepła/iskrzenia/otwartego ognia/gorących powierzchni. – Palenie wzbronione **(P210)**;
- Nie wdychać par/rozpylonej cieczy **(P260)**;
- Stosować wymagane środki ochrony indywidualnej **(P281)**;
- W PRZYPADKU POŁKNIECIA: natychmiast skontaktować się z OŚRODKIEM ZATRUĆ lub z lekarzem **(P301+P310)**;
- NIE wywoływać wymiotów **(P331)**;
- Zawartość/pojemnik usunąć z pomocą firm posiadających odpowiednie uprawnienia **(P501)**.

HEKSAN – benzyna lekka obrabiana wodorem

Środki gaśnicze

Odpowiednie środki gaśnicze:

- dwutlenek węgla,
- proszek gaśniczy,
- piana,
- rozproszone prądy wody lub mgła wodna

Niewłaściwe środki gaśnicze:

- zwarte prądy wody.

UWAGA: woda może być nieskuteczna - produkt jest nierozpuszczalny w wodzie i lżejszy od wody. Rozproszone prądy wody mogą być stosowane do chłodzenia pojemników, rozcieńczania wycieków niepalnych mieszanin czy rozpraszania par.

Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną:

- ciecz skrajnie łatwopalna,
- wrażliwa na wyładowania elektrostatyczne,
- pary cięższe od powietrza rozprzestrzeniają się przy powierzchni ziemi, gromadzą się w dolnych partiach pomieszczeń i zagłębieniach terenu,
- tworzą mieszaniny wybuchowe z powietrzem,
- zamknięte pojemniki narażone na działanie ognia lub wysokiej temperatury mogą eksplodować w wyniku wzrostu ciśnienia wewnątrz nich.

W środowisku pożaru powstają tlenki węgla. Unikać wdychania produktów spalania – mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia.

Benzyna lakowa bezaromatyczna

Właściwości pożarowe benzyny lakowej

- **Nazwa: Benzyna** zawierająca węglowodory aromatyczne
- Toksyczność ostra: LD50: brak danych; LC50: brak danych; LD50: brak danych;
- **Substancja o niskiej toksyczności.**
- Granice wybuchowości: 0,74–10,96% obj.
- Temperatura zapłonu: 26°C
- Temperatura samozapłonu: 360°C

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia:

- Łatwopalna ciecz i pary (H226);
- Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią (H304);
- Działa drażniąco na skórę (H315);
- Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy (H336);
- Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki (H410).

Zwroty wskazujące środki ostrożności:

- Chronić przed dziećmi (P102);
- Przechowywać z dala od źródeł ciepła/iskrzenia/otwartego ognia/gorących powierzchni. – Palenie wzbronione (P210);
- Stosować rękawice ochronne/odzież ochronną/ochronę oczu/ochronę twarzy (P280);
- W PRZYPADKU POŁKNIECIA: natychmiast skontaktować się z OŚRODKIEM ZATRUĆ lub z lekarzem (P301+P310);
- NIE wywoływać wymiotów (P331);
- Zawartość/pojemnik usuwać z pomocą firm posiadających odpowiednie uprawnienia (P501).

Postępowanie w przypadku pożaru - środki gaśnicze

Odpowiednie środki gaśnicze:

- dwutlenek węgla,
- proszek gaśniczy,
- piana,
- rozproszone prądy wody lub mgła wodna

Niewłaściwe środki gaśnicze:

- zwarte prądy wody

UWAGA: woda może być nieskuteczna - produkt jest nierozpuszczalny w wodzie i lżejszy od wody. Rozproszone prądy wody mogą być stosowane do chłodzenia pojemników, rozcieńczania wycieków niepalnych mieszanin czy rozpraszania par.

Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną: ciecz wysoce łatwopalna. Wrażliwa na wyładowania elektrostatyczne. Pary cięższe od powietrza, rozprzestrzeniają się przy powierzchni ziemi, gromadzą się w dolnych partiach pomieszczeń i zagłębieniach terenu; tworzą mieszaniny wybuchowe z powietrzem. Zamknięte pojemniki narażone na działanie ognia lub wysokiej temperatury mogą eksplodować w wyniku wzrostu ciśnienia wewnątrz nich.

W środowisku pożaru powstają tlenki węgla. Unikać wdychania produktów spalania - mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia.

Nafta

- **Nazwa handlowa: Frakcja naftowa hydroodsiarczona**
- Toksyczność ostra: LD50: >5000 mg/kg, LC50: >5280 mg/kg; LD50: >2000 mg/kg;
- **Substancja o niskiej toksyczności.**
- Granice wybuchowości: 0,6–6% obj.
- Temperatura zapłonu: min. 35°C
- Temperatura samozapłonu: > 220°C

Uwaga:

Palna ciecz.

Pary są cięższe od powietrza, gromadzą się przy powierzchni ziemi i w dolnych partiach pomieszczeń.

Pary tworzą z powietrzem mieszaniny wybuchowe.

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia:

- Łatwopalna ciecz i pary (H226);
- Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią (H304);
- Działa drażniąco na skórę (H315);
- Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy (H336);
- Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki (H411).

Zwroty wskazujące środki ostrożności:

- Chronić przed dziećmi (P102);
- Przechowywać z dala od źródeł ciepła/iskrzenia/otwartego ognia/gorących powierzchni. – Palenie wzbronione (P210);
- Stosować rękawice ochronne/odzież ochronną/ochronę oczu/ochronę twarzy (P280);
- W PRZYPADKU POŁKNIECIA: Natychmiast skontaktować się z OŚRODKIEM ZATRUĆ lub z lekarzem (P301+P310);
- NIE wywoływać wymiotów (P331);
- Zawartość/pojemnik usuwać z pomocą firm posiadających odpowiednie uprawnienia (P501).

Odpowiednie środki gaśnicze:

- dwutlenek węgla,
- proszki gaśnicze,
- piana,
- piasek,
- rozproszone prądy wody lub mgła wodna.

Niewłaściwe środki gaśnicze:

- zwarte prądy wody.

Istnieje niebezpieczeństwo rozprzestrzeniania się palącej cieczy na powierzchni wody.

Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną:

- Ciecz palna.
- W środowisku pożaru powstają trujące gazy zawierające tlenki węgla i opary organiczne.
- Unikać wdychania produktów uwalnianych się w środowisku pożaru – mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia.
- Zamknięte pojemniki narażone na działanie ognia lub wysokiej temperatury mogą wybuchnąć w wyniku wzrostu ciśnienia wewnątrz nich.